

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-ut 24. sz.
Ide intézendő a lap szellemi
részét érdeklő minden közle-
mény és levelezés.

Bérmertetlen levelek nem fo-
gadtnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre . . . . . 4 frt.
Fél évre . . . . . 2 frt.
Negyed évre . . . . . 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-ut 24.
sz. **Rábely Miklós** könyvnyom-
dájában. — Ide intézendők a
kiadóhivatalt illető előfizetési
pénz-, hirdetés-, nyiltér-
és felzárkólasok.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe itser tér-
fogata . . . . . 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás
után . . . . . 30 kr.

Nyiltér:

Egy sor . . . . . 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

A vidéki hírlapokhoz.

Jelige: „Nyelvében él a nemzet.“

Magyar hírlapjaink általában nagy szolgálatot teljesítenek a közművelődés érdekében. — Ők vannak hivatva a népek közügyek iránti érdeklődését felkelteni, kielégíteni, ébren tartani. — Tulajdonképeni célja, hivatása csakis ez minden — főleg vidéki — lapnak, mely hazafias szellemben hatni törekszik.

Minő eredménnyel töltik be ezen hivatásukat, annak bírálatába mi, a vidéki sajtó egyik legigénytelenebb munkása, már csak azért sem bocsátkozhatunk, mert a siker mérvét nagy részben, gyakran az anyagi támogatás terjedelme határozza meg.

Tény, miszerint a vidéki hírlapok, éppen szűkebb köreik sajátlagos — és talán helyesebben — különleges érdekeivel foglalkozva, alkalmasabbak is a napi lapoknál arra, hogy a nép alsó rétegeibe jussanak, s ott befolyást gyakoroljanak.

E körülmény teszi őket szükségessé, de egyúttal felelőssé is azon irányért, melyben a nép utánuk halad.

Egyetlen magyar lapársunktól sem szándékunk elvitatni azt, hogy a hazafias érület ápolására, terjesztésére kiváló gondot fordítanak, de állítani merjük, miszerint e mellett nem kevésbé szükséges volna nyelvünk tisztaságának megőrzésére és arra törekedni, hogy közleményeinket utolsó szótagig minden olvasó megértse.

Sajnálatos, hogy e tekintetben a fővárosi lapok nálunk oly buzgó követőkre találtak, hogy manapság alig van a vidéki hírlapokban egyetlen közlemény, — a hirdetéseket kivéve, — melyben hol több, hol kevesebb idegen szó ne fordulna elő, olyan, a mit földműves népünk még elolvasni sem tud, érteni pedig az iparosok közül is kevesen képesek.

Azon szavak közül, melyekkel a hírlapokban naponként találkozunk, legyen szabad csak néhányat említenünk u. m.: agitatio (izgatás,) collective (együttesen,) distingval (különböztet,) exaltalt (tulhevült,) generatio (nemzedék,) fix (meghatározott,) homoeogen (rokonuló,) iniciativa (kezdeményezés,) muzeum (gyűjtemény,) neutralis

(semleges,) operatio (művelet,) qualificatio (képesítettség,) pedans (merev,) retorsio (viszszatorlás,) scrupulus (kétely,) tendentia (célzat,) vexatorius (zaklató,) usance (szokás.)

Ilyen és ehez hasonló száz, meg száz idegen szóval élünk már jó ideje; hogy mi célból? azt bizony bajos volna megmondani.

Nem állítjuk, hogy a fenti szavaknak megfelelő fogalmakat elég híven fejeztük ki magyarul, de bizonyos, miszerint lapjainkat nagy részben nem tudományos készültségű közönség olvasván figyelemmel, helyesebb, ha az idegen szavak értelmét legalább megközelítő magyar kifejezést, szükség esetén körülírást használunk.

Bármi tekintet vezérelje is különben lapjaink cikkeit az idegen szavak használatakor, nem volna szabad elmulasztani azokat magyar kifejezésekkel megvilágítani, legalább azért, hogy fogalomzavarra ne szolgáltatassanak okot.

A közművelődés, ha annak nemzeti szellemben ohajtott fejlődése céloztatik, nemzeti nyelvet föltételez; — s akkor, midőn éppen magyarosítani törekszünk művészeti-, ipari-, kereskedelmi- és minden ténen, hol fajunk fölénye biztosítható: az idegen szavakat ep úgy kellene kerülni, mint az idegen izlésű szokásokat.

Sajnálunk, ha akár olvasóink, akár lapársaink közül ez utóbbi szavainkat valaki félreértene; — mert, általános szempontból véve, mi szintén tisztelői vagyunk minden műveltségnek; elhiszük a különféle nyelvismertet szükségességét; tudjuk és értjük, hogy irodalmunk színvonala nagyobb részt még nem áll a francia avagy angol s német hasonnemű termékek magaslatán; az építéset, szobrászat, a festéset és zene terén nálunk még kevés a műremek, míg Olaszországban lépten-nyomon azzal találkozik az utazó, de azokat követni és nem utánozni akarunk; ám legyenek azok földünkre mintácul, de nem másolatokul átültetve; ám beszéljünk tudományosan ha kell, de az a tudomány legyen magyarrá szavaink tisztasága által; művészetünket uralja nemzeti izlés, összes működésünket azon

sajátság, mely egyedüli hű kifejezésre csak a nemzeti nyelv által juttatható.

Erre buzdítani, s ekként is magyarosítani vidéki magyar lapjainknak szintén kötelességükben áll, — de ha ezen kötelességüket is, mint a többi, híven és sikeresen akarják teljesíteni, akkor ők maguk járjanak jó példával elől: mellőzzék az idegen szavak használatát, szoktassák olvasóikat ahoz, hogy ami nemzetit használni lehet, azt ne helyettesítsük idegennel; s ez elvet igyekezzenek érvényesíteni a közélet mindazon mozgalmainál, melyekben a nemzeti irány mellett szavukat fölemelni kell.

A hazai és világesemények sürgetően intenek mindnyájunkat arra, hogy a nemzettest minden erejét, nagyot és kicsit, szellemit és anyagit, minden munkásságunkat egy magasztos végezzél, a Magyar állam fentartásának célja vezesse.

S a vidéki sajtó e célért sokat tehet. Legelső az, hogy írjon magyarul. Ezt nem mi hangoztatjuk először, de emlékeztetbe hozni kötelességérzetünk parancsolta; vajha remélnék, hogy nem sikertelenül! V.

Válasz

a „Gömörmezei magyar közművelődési egyesület“ elnökének felhívására.

Édes hazánk igaz magyarjait egy nemes, egy szent eszme közös lángra gyulasztotta. A paloták lakói épp úgy, mint a kunyhó szülőit egy közös gondolatban, a hazaszeretben teljesen egyesültek. E közös célra törekvés nem más, mint az édes magyar haza minden ízében magyarrá tétele. — Mit őseink elmulasztottak, annak helyreépítése. Legyen áldott annak emléke, ki az eszmet legelőbb fölvetette!

Elhatott hozzánk is a szent mozgalom híre; örömtől lázasabban dobbant fel keblünk, hogy mi is egy parányi morzsával járulhatunk a dicső cél eléréséhez. Nehogy azonban hivalkodás vádja érjen bennünket, vártunk, míg meggyénk el-sőbbjei kibontják a zászlót, hogy mi is közharcosként e szent zászló alá sorakozhassunk.

meg akarják nézni, mivel alkalmasint még nem láttak ilyen állapot életükben.

Eszter nagy nehezen elővezette a bakkecskét.
— Tasz isz a bak, — mondá mosolyogva Ábrahám, — tessék ansanen!

A felügyelő dühbe jött, vélvén, hogy Galagonya uram tréfát üz velük.

— Eh, teifel! — dörmögte kezével hadonázva, — kinek kell itt, ez, he? Adj nekem elő dohány!

A maiszter ur most még nagyobb nézett.

— Ah! kiáltá egy gondolatot elkapatva, — most értem még! Az urak tehát dohányt akarnak?

— Ja, ja, dohány!

— Oh — folytató Ábrahám — hisz' ez legkevesebb! Eredj édes leányom a zsidóhoz és hozzá ezen uraknak 3 krajczárért egy paklival.

Azon pillanatban, midőn a leányka megérkezett a dohánnyal, belépett a falu jegyzője; azért jött, hogy egy kocsikereket javíttasson a maiszter ural, miután kora hajnalban utra kell indulnia; már pedig csak gyalog nem mehet! Epen jókor jött, mert a felügyelő majd megpukkadt mérgében, hogy őt 3 krajczáros trafikál akarják kifikezni!

A jegyző nem is sejtette, hogy e háznál financzokat fog találni, mert hiszen Ábrahám gazda annyira nem pipás, hogy ha valaki véletlenül orra alá ereszti a füstöt, harminczötöt is eltrüszszen egyfolytában.

— Felügyelő ur! — szólt a jegyző mosolyogva a felbuzsult pénzügyörhöz német nyelven — én kérek engedelmet a házigazda eljárásáért; ő sohasem szokott pipázni, s így el sem tudja gondolni, mi okból kérnek tőle dohányt. Kövessenek inkább lakomba; estebédre szivesen látom önöket.

A financzok sem hagyták magukat többször kéretni, hanem készséggel fogadták el az ajánlatot . . . már hogyan is lehettek volna oly műveletlenek, hogy visszautasítsák a potyát!

A jegyző röviden előadta Ábrahám gazdának, hogy a kocsikereket hajnalra reperálja meg; továbbá, hogy ezek az

T Á R C Z A.

Az ítélet napja.

— Humoreszk **Paál Gyulától.** —

És miképen hogy elvégeztet dolog az emberek között, hogy egyszer meghaljanak, azután pedig ítélet lésson. Pál levele a zsidókhöz. IX. r. 27. vers.

Ott, hol a Tisza folyó a Zagyvával egyesülve dél-felé folytatja kanyargó útját, terül egy szerény falucska: Tözseg. Nevét alkalmasint onnan nyerte, mert egy mély lapályba nyuló háromszög alakú dombra lett építve. Mikor a Tisza kiárad, ez a lapály annyira megtelik vízzel, hogy az ember akadály nélkül csónakázhat át Szolnokba; ilyenkor az egész lapos egy hatalmas tóhoz hasonlít, melynek vizét még a legnagyobb szárazság sem képes teljesen kiapasztani.

Ebben a falucskaiban élt Galagonya Ábrahám ő kegyelme; vallására nézve tőzsgyökerez református, mesterségére pedig bognár volt. Egyedüli örömét a szent könyvek olvasásában és a templomi istentisztelet pontos látogatásában találta. A falu népe tisztelte, becsülte őt, mert tudakos ember volt, és mert kegyes keresztényhez illőleg, az Ur asztalához szükséges kenyeret és bort mindig ő kegyelme szolgáltatotta. E szép tulajdona mellett még azon előnyvel is bírt a többiek felett, hogy a korezmába soha sem ment, meg hogy a német és diák nyelvet úgy beszélte, mint a folyó víz! Ha olykor a szomszédok összesereglettek házában, ő kegyelme mindig a bibliából magyarázott nekik valamely megható történetecskét, s egész lelki odaadással intette őket a vallásosságra és kegyes életre. Megtörtént azonban, hogy a hallgatók közé egy-egy bakafant ember is vegyült, ki a szentháromság titkát kérte magyarázni; ilyenkor Galagonya uram nagyot köhintett, azután megvakarta füle tövét és diácul azt válaszolá: „Istenibusz kísértibusz bünibusz,“ vagyis más szóval: „Istent kísérteni bün.“ A hallgatók nem értvén a latin nyelvhez, megfajították hitték a témát.

Vala pedig Galagonya Ábrahámnak egy jó erkölcsű hitvestársa: Rebekának hívták; sokan azt beszélték, hogy ő kegyelme csupan bibliai neveért vette feleségül; különben derék asszony volt, ki életének zsinórmértékeül a szent könyv azon mondását tette, hogy az asszonyi állatok mindenben tartoznak engedelmeskedni férje uroknak.

A minék a maiszter ur leginkább örült, az egy szende ifju leányka volt; éppen szilvaéreskor született Gubási Rebeka férjezett Galagonya Ábrahámné asszonytól. Még alig ért 18 tavaszt, máris beszélt magyarul, németül és diácul; természetesen Ábrahám gazda nyelvtana szerint. Apja ura nagy reményeket kötött jövőjéhez, és csak azt fájlalta, hogy nem kereszteltethette Jákóbnak, Jónásnak vagy Péternek, különben már eddig kis pap lenne!

Galagonya uram háza mindenki előtt nyitva állt; különösen szerette a gyámoltalabokat, és örövendett, ha valamelyik szenvedőnek felszaríthatta könnyeit; Jézus példája szerint: segített, hol segíteni kellett; áldozott hol az igényeltetett; egy szóval: saját családja, egyháza s embertársaiért élt és örült.

Történt egyszer, ugy december közepe felé, hogy a faluba német pénzügyörök jöttek, megvizsgálandók a házakat, vajjon nem lenének-e valahol elrejtett dohányt. Ezek a pénzügyörök oly házhöz találtak belépni, hol csak egy 10—11 éves leányka volt otthon, ki miután megjéjdt a jövevényektől, meg aztán nem is érté meg őket, átvezette Galagonya uramékhöz. Ábrahám éppen munkálkodott, de mikor megpillantá az érkezőket, illedelmesen süveget emelt és eléjük sietett.

— No kazda, — mondá a felügyelő, hibás magyar kifejtéssel. — fan itt tabak, he?

Galagonya uram nagyot nézett, és fejét csavargatva lassan dunnyögé magában:

— Van-e bak? . . . Hm, mit akarnak ezek a svábok a bakkal? Azután vidám hangou hozzá tette: ja, ja, bak . . . frailig! Vart a piszli, csak előszólitom a leányomat! Azzal elkezdett hatalmasan kiáltozni: Eszter! Eszter! Eszter!

A lanyka előszaladt; Ábrahám gazda most tudára adta, hogy rögtön hurezolja elő a bakkecskét, mert ezek a németek

Megalakult megyénkben is a „közművelődési egyesület;“ e napokban vetük elnöknek tette hívó szavát, tovább nem szabad volt kénsünk. Folyó hó 6-át, vasárnapot tűztük ki, hogy e napon községünk lakói előtt teljes világításba helyezzük a nemes ezel, s őket szokott áldozatkészégükre, — áldozni a haza oltárára, — felhívjuk.

A szomszédos községek már várták, hogy Simoni mit, s miként fog-e nagy nemzeti mozgalommal szemben tenni. Ha nem is példaként, de ha némi utmutatással is ez ügyben más községeknek segítségükre lehetünk; im előadom, miként lelkesítettük mi fel s nyertük meg községünk minden lakóit a haza szent ügyének; ne legyen ez szerénytelenség bűneül részünkre róva!

Egyházunk közkedveltségű segédlelkésze Vattai László vállalta magára a teker orszámrészet, a gyülekezet lángra gyullasztását; hogy miként sikerült elérnie, az eredményt, a szíves olvasó alább látandja. Egyházi beszédének alapigéje János VI. 12. „Szedjétek fel a maradék darabokat.“ stb. stb. Igen alkalmas anyagul szolgált céljának elérésére, s a gyűjtő hatással elmondott beszédet midőn eme szavakkal végzé: „Isten nem engedi, hogy táradzásunk hiába való legyen, s megadja nekünk azt a kimagyarozhatlan örömet, hogy az elveszett népek hozzánk újra visszajöjjenek, és mi összekötve a hazaszeretet szent lánczai által, erőben, békében élhetünk a magyarok istenének örömeire és áldásai között örök időkre, úgy legyen. Amen.“ — a népes gyülekezetben minden arcon az igaz lelkesülés tüze volt olvasható. S átszellemült lelkesedéssel énekeltek Borsody Béla ez alkalomra készített költeményének eme versszakát:

„Isten! világok ura, atyja!
Hozzád siet buzgó imánk,
Lelkünk magas egébe hatva
Oh nézz, tekints kegygyel reánk!
A kiket egy magas sztosz eszme
Gyűjtött, hozott ma össze itt
Míg szárnyat ölt lelkünk, egébe
Ohajva száll emelkedik.“

Majd az ének elhangzása után az egész gyülekezet be lett marasztva a templomba, hogy bővebben kifejtsék az ügy, mely az egyházi beszéd keretében bennfoglalhatlan nem volt. Lejőve V. L. lelkész a szószebből, a következő lelkesítő beszédet mondotta hallgatóinak: (kivonatban.)

„Tisztelt honfitársaim! Magyarország történetének legutolsó 5—6 esztendejében, a különben hazafias kormány és magyar társadalom legfőbb törekvését oda irányozta, hogy Magyarországnak erejét, műveltségét, munkaképességét, növelje, sokszorozza. Mert a mult történetéből a jövőre következtetve azon tanulságot állapította meg, hogy csak az a nemzet, az az ország maradhat meg függetlennek, önállóan, a melynek van elegendő műveltsége, elegendő ereje és munkaképessége. Mert t. gyülekezet! a nemzeteknél csak elegendő műveltség adhat elegendő erőt; csak elegendő erő hozhat létre nagyobb munkát; nagyobb és kitartóbb munka szerezhet jölet és gazdagságot; független vagyoni helyzet, jólét és gazdagság adhatja meg a népeknek úgy, mint egyeseknek a szabadságot; a szabadság adhatja meg a boldogságot.

A boldogságra és szabadságra törekszik minden nemzet. Erre törekszünk, erre kell törekednünk nekünk magyaroknak is. De mit tapasztalunk mi, különösen a legújabb időben tisztelt gyülekezet! Azt, hogy mi magyarok e magyar hazában, kiknek e földön kívül „nincsen számunkra hely;“ számban nem hogy szaporodnánk, hanem még fogyunk. Fogyunk különösen az által, hogy a hazánkban lakó különféle nemzetségek, nem hogy közelednének hozzánk, megtanulnak nyelvünket, velünk együtt éreznének, hanem még elhódítják, elcsábítják tőlünk azokat, a kiket szomszédjaikban találnak. Ezek, a velük szomszédos magyar testvéreink érezik különösen az ő gyűlölködésüket.

A helyett, hogy közös hazánk boldogságát munkálnák, ők a legveszedelmesebb ellenségeink. Az Erdélyben lakó oláhok el akarják tőlünk venni Erdélyt, amelynek pedig 1/3-da tiszta magyar és székely, Atillának unokái, édes testvér, vérvérrel való vér, és oda akarják csatolni Oláhországhoz.

A rimaszombati ev. egyház 10.000 frtnyi költséggel 2 tanító lakás s 3 tanteremből álló czélszerű emeletes iskola-épületet emelt; Sajó-Gömörön szintén elkészült a tervbe vett második tanítói állomás rendszeresítéséhez szükséges tanítói lakás.

urak magyar dohányt kerestek hazánál, nem pedig trafikot, — azután megindult vendégeivel.

De Galagonya uram eléjük állt, és ősi magyar szokás szerint szívvel lélekkel kérte, ne vessék meg szerény lakát, hanem sétáljanak be, ha már egyszer ilyen szépen összeköpi-álta őket a teremtő, és aztán kóstolják meg azt a finom zamatú borocskát, melyet egyenesen Villányról hozott a karásoni ünnepekre az Ur asztalához.

A jegyző már szokásból sem utasította vissza a maisztram indítványát — a pénzügyőrök sem akartak ellentmondani. Besétáltak tehát Galagonya uram hajlékába és rövid fél-óra alatt néhány pint villányinak végére jártak. Abrahám gazda nagyon jól érezte magát uri vendégei körében, miért is maga ment elől jó példával, és szokása ellenére derekasan üritgette a poharakat, minek azután az lón az eredménye, hogy eleinte nagyon is rózsás szímben látta a világot, később pedig, mikor vendégei eltávoztak, úgy kezdte tapasztalni, hogy — csakugyan mozog a föld. No, de Noé szent ember volt, mégis megittasodott egyszer!

— Szeretett életpárom — mondá enyelegve Rebeka asszonyuk, miközben félreacsapta a sikkját — most már ugyis nemsokára alkonyodik, én a mindenható nevében, ki megengette érnem e gyönyörűséges napot, nyugalomra hajtom fejemet; ti is, édes lelkeim, fohászodjatok Istenhez, azután feküdjétek le békével.

— Igen ám — hebegte a mindenben engedelmes hitves társ — de már elkészítettem a vacsorát.

— A vacsorát! . . . és mi légyen a vacsora, Rebuskám?

— Hát amit legjobban szeret kegyelmed.

— Ká . . . kása?!

— Természetesen; legalább Eszterkénk foga sem potyog ki tőle.

— Ez már tagadhatlan; hanem mégis csak azt mondom, hogy legjobb lesz, ha meghagyjuk reggelre, tudod korán kell felkelnem, mert a jegyző ur kerek — hibázik!

— Reggelre van egy fazék babléves, már be is tettem a meleg kemenczébe.

Igy vannak aztán különösen az Erdélyben lakó Szászok, a kik a német iskola egyesülettől kapják a pénzt és könyveket, melyek telve vannak a legmagyarellenesebb gyűlölségekkel. Azután a szerbek, horvátok, így a tótok felső magyarországon, ezeket a muszkák és esehék pártfogolják. Halom számmra küldik nekik azon könyveket, melyek hazugságot és gyűlöletet lehelnek ellenünk stb. Különösen ott van Túröz-, Arva- és Trencsén megyékben egy „Matica“ nevű egyesület, a mely a mi gömörmegei panszláv tót tanítóinkat is elhalmozza mindenféle kitüntetésekkel és jutalmakkal, hogy a népet a muszka ezár hűsége alá hódítsák, hogy hűtlenek legyenek ehez a földhöz, mely őket kenyérral táplálja. stb. stb.

Ugy tisztelt gyűlékezet, hogy csak egy szikra kellene, és mint ama diéső emlékü 1848-ban, ezek a különféle népek mind, mint egy-egy elvadult tigris rohannának reánk. stb. stb. De a mérték betelt.

A túrelmes magyar nép fölébredt; nem megtorolni akarja most sem a háladatlanságot, hanem a magyar műveltség és nyelv terjesztésével akarja őket újra megnyerni a hazának. Az ellenségből barátot és szerető testvért akar nevelni. Maroknyi nép vagyunk mi a millió népek közt, olyan mint egy kis sziget a végtelen tengeren. Barátra és testvérré, de nem ellenségre van szükségünk. Hiszen a magyarok földén lakó 15 millióból 8 millió sincs egészen magyar. Nekünk szaporodnunk kell számban és erőben, hazafias szívben és munkás kézben. Ezt pedig ma már, a mi viszonyaink között nem karddal, hanem a magyar műveltség terjesztésével érhetjük el. E végből alakult egy nagy magyar „közművelődési egyesület“ az egész országban. Ennek vannak fiókegyesületei az ország különböző részében. stb. stb.

Gömörmegeiben is megalakult ez a közművelődési egyesület, melynek célja az, hogy mindenütt a hol nem Magyarország boldogságáért dobban a szív, elvigye a magyar hazafias műveltséget, s ennek eszközt a könyveket, melyekből hazaszeretetet tanulhatni. stb.

Azután az egyesület buzdítja és megjutalmazza azon tanítókat, a kik a magyar nyelv terjesztésében, a hazafias érzés fejlesztésében a tót iskolákban és népek között legtöbb eredményt tudnak felmutatni. Megjutalmazza könyvekkel, vagy ruhával azon tanulókat, aki legtöbbet és legjobban tud magyarul, kisednevelő intézeteket állít fel, magyar nevelők vezetésével tót vidékeken; ahol a kis gyermek 5—6 éves korában tanulja meg magyarul, hogy a föld, melyen jár, magyar föld, s úgy áldja meg őt az Isten, a hogy ezt a földet és annak népet szereti stb. stb.

Szeretett honfitársaim! E magyar haza minden igaz fia és leánya megértette a hívó szótát. Talpra állt, mint egy ember a főváros és az alföld magyar népe, pedig ettől távolabb van a veszély. Nincs magyar ember, ki e mozgalmat szíve, lelke teljes erejéből ne pártolná. stb. stb.

Én nem vagyok olyan ékes szülő, hogy a ti szívetek hurjait oly magasztos lelkesedésre fölhangolhatnám, mint az említettek, de azt tudom, hogy fogékonyssággal bírtok minden szép és magasztos iránt stb. stb. Mert mi a hazaszeretet? Nem kiáltó szó, mely elvesz a pusztában nyomtalanul; nem hiu diésékvész az ajkakon, mely szellő szárnyain sem tud percekig élni. Oh ezekkel nem lehet megszerezni és megvédeni a hazát. Mert az igaz hazaszeretet tettekben, még pedig áldozatkész tettekben, a szív, az akarat tiszta, nemes föllángolásában áll, mely századokra és ezredékekre kibató nyommal bír. stb. stb.

Ilyen tettekkel mutassátok meg ti is, hogy nem pusztá szó ajkaitok a hazaszeretet!

Én nem hiszem, hogy volna közöttetek, ki hazája boldogságát ne akarná! Mert hisz a haza boldogsága mindnyájunk boldogsága. Lobogjon azért föl e boldogságért a ti szívetek! Nem sokat kérünk, csak az asztalotokról lehellő morzsaleköt! Ha csekély lesz is az, köszönet érte, mert egy szemernyit viszünk vele imádtott hazánk szabadságának és boldogságának fundamentumához.

Ugy áldjon meg mindnyájunkat a magyarok Istene, a mily tiszta és önzetlen szívvel tesszük le a hazaszeretet szent oltárára áldozatunkat!

Hogyne folytattuk volna lelkesülve az előbbi ének eme versszakát:

„Áldozni fogunk a hazának
Oltárán, nem vért, életet.

Galagonya végig simitá déresipte szakalát, azután egyet rántott nadrágja szélén.

— Diktum-faktum! kiáltá auktoritással, mi végeztünk egymással; az asszonyi állatnak engedelmisség a kötelessége, punktum!

Rebeka néni nem maradt egyéb hátra, mind lenyugodni leányával.

Abrahám gazdának szokása volt letekvés előtt megigazítani a fali órát; most is tehát, mint rendesen, hozzáfogott a műtéthez; csak hogy ez egyszer megtévedt az operációban, mert a mutatót, mely mindig kénsi szokott, nem előre, hanem hátra csavarta; hiába ő kegyelmével sem úgy forgott a föld, mint egyebkor!

Egy óra mulva már setétség honolt a szobában; Galagonya Abrahám ő kegyelme, családjával együtt Morpheus karjaiba költözött —

Tőszeg faluban, miután nagyobb részt katolika vallásuk laknak, az estmára rendesen a plébános harangoztat; ennek az öreg urnak régi bevett szokása nyáron este kilenez órakor, télen pedig nyolczkor huzatni a harangot; faluhelyen ez időtájtban már késő este van, elannyira, hogy legtöbb háznál lenyugodnak!

Galagonya uram is mély álomba volt merülve, mikor egyszerre csak harangzó üte meg a fülét.

— Perdiczio! — dőnyögte álmos hangon, mig öklével törölgetni kezdte szemét — már reggeli imára harangoznak, s én mégis fekszem, no, ez egyszer ugyan kijutott az alvásból, pedig a jegyző kerekével sehogy sem vagyok.

E szavak után feltápászkodott ágyából és düllöngve járt fel-alá a szobában, a villányi bor ereje még mindég működött fejében.

— Hallod-e Rebuskám — szolt félig mámorosan feleségéhez — kelj fel és gyujts méceset, mert elharangozták az ötöt.

De Rebé néni úgy találta, hogy még nagyon hamar lenne a felkelés, miért is néhány érthetlen szót mormolva, ismét befel fordult ágyában. Galagonya uram nagy ügygyel-bajjal meggyújtotta a méceset és átballagott a műhelybe. Itt előszedegette

Segélni a béke harezának
Küzdelmét közt e nemzetet
Mig küzd azért, mit rá örökre
Az ő, diéső előd hagyta,
Hogy lenne nagy, nemes örökre
E szent haza, diéső haza.

S mi sziklaként állt száz viharok
Csatái közt tiz századon.
Maradna mindvégig magyarnak
„Arpád hona, ez ősi hon.
Oh aki hatalmas kezdeddel
Tartottad őt évezreden,
Védd, védd; ha új ezredet kezd el
Örök e nagy, boldog legyen!“

A lelkesedést a tett követte. A presbiterium vette kezébe az ügyet, élén a segédlelkésszel, ki vállalkozott a két presbiterrel házról-házra meue összeírni a terménybeli adományokat, a másik házsonon alulírott, szintén két előjáróval meg vasárnap délután.

Tervünk előzetesen is az volt, hogy Simoni községének, mint alapító kell az egyesületbe belepnie. Célunkat teljesen elértük, mert pár óra alatt 12 köböl buza már garmadába volt hordva. Elhozta a legszegényebb is verejtékkel szerzett morzsalekét, „mert hisz olyan szépen beszélt a tiszteletes ur!“

Ez összegyűjtött termény árából 50 frtot, mint alapítványi összeg egy öt tagu küldöttség át is adta az elnökő alispán urnak.

Ime ez Simoni községének válasza a „Gömörmegei közművelődési egyesület“ elnökségének felhívására. Adja Isten, hogy más községeknek is hasonló legyen!

Csizi Miklós, ref. tanító.

Félévi jelentés.

Az 1885. év 1-ső felére a megyei közigazgatási bizottságban képviselt közigazgatási ágak szakelőadóinak havi jelentései nyomán.

III. A kir. tanfelügyelő hatásköréből.

A gömörmegei 281 községből bir egy vagy több iskolával 254 község, mig 27 község iskolailag a szomszéd községhez van csatolva. Ezeknek egymástól távolsága nem haladja meg a népiskolai törvényben megengedett 3 kilométert, miért is az iskolák látogatása e tekintetből akadályba nem ütközik. Némely népesebb csatolt községben azonban mint Sztárnya, Királyi, Sz.-Király az illető iskolák túltöltöttsége miatt kívánatos iskolák szervezése, a mint erre vonatkozólag az előintézkedések már meg is vannak téve.

A lefolyt félévben szerveztetett a jolsvai és putnoki alsó-foku kereskedelmi iskola, s a sajjógömöri és tamasfali kisednevelő, mindkét utóbbi 2—2 száz frtnyi ez évre engedélyezett államszegély élvezete mellett. Hasonlóképen tett az ez évben szerveztetett jolsvai aut. orthodox izr. hitközség, a helybeli jól felszerelt két felekezeti iskola mellett felesleges a helybeli anyagi alapon álló, azért csekély sikerrel is kecségető kísérletet egy harmadik felekezeti iskola felállításával, melynek működése azonban a tanító tankepesítésének hiánya miatt, a kir. tanfelügyelő közbelépésére beszüntettetett.

Uj magyar tannyelvű községi jellegű iskola nyílik meg a jövő tanévben a rimaszombati-salgótarjani-vasműegyesület likéri gyártelepén, a szervezés stádiumában van 3 iskola és 11 ovoda.

Egy új tanítói állomás rendszeresített Klenócson és a rimaszombati ev. leányiskolánál, mely utóbbihoz harmadik tanerőül egy okleveles munkatanító alkalmazzatik az eddigi egy tanító mellett.

A tankötelezettség végrehajtásának ellenőrzését az iskolaszékek két hetenkinti mulasztási kimutatásainak és a szabályszerű bírságpénznek bekövetelése mellett a kir. tanfelügyelő gyakorolja. A megintésre több ez ügy iránt közönyös községi előjáró kellő erélyt fejtett ki, s a pénzbírság ezen félévben gyakrabban alkalmaztatott, mint azelőtt. A bírák gyakori változása, s az eljárásban való gyakorlatlansága miatt azonban újból meg újból fordulnak elő szabálytalanságok, melyeknek kellő időben való szemmel tartása s megakadályozására 281 község és 332 tanintézetnél az egy személyből álló tanfelügyelői hivatal többi rendes teendői mellett már nem is elégséges.

A tanítók munkásságát ezen félév alatt nagy mervben

a szerszámokat, azután szorgalommal munkához fogott, gyalult, furt, faragott, fűrészelt, szóval mindent elkövetett, csak hogy az elaludt időt helyre pótolja.

— Causi mater — mormolta magában — ugyan megizaszt ez a rozzant kerék! De mindegy, virradat előtt készen kell lennie . . . pedig már nemsokára hajnalodik.

Abrahám gazda tovább dolgozott; egyik verejtéket a másik után törölte le homlokáról. Egyszerre csak bosszankodva vágta utánt a tőkébe; eszébe jutott, hogy már másfél óra is elmúlt, mióta odahagyta nyughelyét, s oldalbordája még sem ébredt fel; ez pedig nines rendén, a házi asszonyuk mindig hamarabb kell felkelni, mint a gazdának, ezt még a szent irás is úgy parancsolja! E gondolatok közt visszatért szobájába

— Ugyan te asszonyi állat, — kezdte kissé haragosan — hogy a manóban alhatol ennyi ideig, nem félsz, hogy nap besüt az ablakon?!

Rebé néni hirtelen felugrott, megtörle szempilláit, azután öltözködni kezdett.

— No — folytatá Galagonya uram — csak tálad fel a reggelit, majd mindjárt jövök én is; addig elkészítek egy kullót. Ezzel kikullogott.

Rebé néni hamarosan készeu lett a reggeli feltalálásával, csak a kemenczéből kellett kivennie. Abrahám gazda is visszaérkezett.

— Lánéz hordtát! — mormolá fogai közt. — csak nem akar hajnalodni, még ilyen nehezen soha sem virradt! Már az egész udvart összebolyongtam; mind hiába, még csak a kutya sem vakkant! Mindenki alszik, mint a bagoly! Az igaz, hogy ebben a december hónapban alig győzi az ember kivárni a reggelt . . . No de sebj, majd csak lesz valahogyan!

Ezzel helyet feglalt az asztalnál; Eszterke is oda kupo-rodott édes anyja mellé . . . szegényke olyan álmos volt, hogy alig győzött eleget ásítózni!

Galagonya uram, miután bevégezte szokott imáját, mohó étvágygyal látott a bableves-évéshez, hiszen szerinte — tegnap dél óta egy falat kenyér sem volt a szájában.

(Vége következik.)

vette igénybe a kiállítási előkészület és rendezés, mely tanügyi haladásunkat teljes mérvben és híven tüntette fel.

A tanulók különböző dolgozataival a tanítók által összeállított taneszközökkel s a sikeres munkálkodás teljes eredményével látni a közoktatási pavilonban a rimaszombati és dobosinai községi-, a tiszolcai állami-, a nándorvölgyi hercegi- és a jolsvai ev. elemi iskolák, továbbá a nagyrozei polg. fi- és a rimaszombati Fábry János-féle polg. leányiskolák s tanítók lelkiismeretes vezetés- és szakértelemre, nem különben törekvésre való gyűjteményeit. Nem kevésbé figyelemreméltó a Groó Vilmos kir. tanfelügyelő által összeállított s falusi népiskoláink flu-kézimunka vagy az u. n. házi-iparoktatását feltüntető gyűjteménye, mely kellő fokozatokban a favesző, szalma, pléh, agyag, kefe és könyvkötői, végre pedig a kartonage-munkát, — mint az elemi népiskolai fokozaton a kézügyesség és takarékoság, szorgalom és munkakedv emelésére végeredményben pedig az iparos pálya iránti hajlam és érzék felébresztésére s élelítésére sikeresen alkalmazható disciplinát mutatja be. Egy graphicus térképen pedig láthatni, hogy az iparos pályán nélkülözhetlen rajzolás nálunk 165, a női kézimunka 114, a flu-kézimunka 106 elemi és ismételő-iskolában tanítatik, s hogy ezeken kívül van — ha a hat ipari vándortanfolyamot is ide számítjuk — 23 ipariskolája, tanműhelye s 3 kereskedelmi iskolája. Az ipariskolák közül a rimaszombati műfaragó, női ipar tanműhelyek, az iparos segédek továbbképző tanfolyama, továbbá a rimaszombati tiszolcai, jolsvai, dobosinai községi, a göcsi és markuskai botkészítő tanműhely mutatták be a tanítási eredményt feltüntető gyűjteményeket. Végre még a gömörmezei esinosabb iskola-épületek tervrajzainak gyűjteménye felemlítendő.

Tanítóink ezenkívül a gömörmezei kiállítási szoba tárgyainak beszerzése s kiválasztása körül elismerésre méltó ügybuzgalmat fejtettek s az azt berendezett kir. tanfelügyelőnek nagy segítségére voltak.

A magyar nyelv tanítása tót ajku népiskolában, melynek eredményét az orsz. kiállításon Ertl Heribert nándorvölgyi tanító tünteti fel, ezen felében is kellő buzgósággal s mindinkább emelkedő sikerrel tanított. Mindinkább fogy azon tanítók száma, kik a megszokott, de semmi gyakorlati sikerhez nem vezető fordítási és emléztető eljárással felhagyva, a szemléltetéssel kapcsolatos magyar beszédgyakorlatokra alapítják ezen nyelv tanítását, s ezen alapon folytatják is a népiskolai tanfolyamon végig. S örömmel mondhatjuk, hogy esekély már az oly iskolák száma, hol a tót ajku tanulók gondolataikat magyarul is érthetően és világosan nem képesek kifejezni.

Hatáskörünkbe eső fegyelmi eset nem fordult elő s tiltott tankönyvek vagy taneszközök sem találtak közegünk sehol. Várgedén, Bíránvén és Jolsván zugiskolák keletkezvén, azok tanítóit, s a tanutók szüleit egyaránt bírságoltak a megyei iskolaalap javára s a nevezett zugiskolákat beszüntették.

Tanítói fizetési hátrálék behajtásának szüksége nem fordult elő.

Egyebekben a mellékelt statisztikai kimutatás tünteti fel tanügyünk ezen félévi állapotát.

IV. A kir. építészeti hivatal köréből.

A személyzetben Beliczky László főmérnöknek nyugdíj arományos állományba helyezésével történt változás folytán a mntsgy. kir. közmunka és közlekedési miniszterium által Kovács Akos kir. mérnök bizatott meg a királyi építészeti hivatal vezetésével.

Oly akadály, mely akár az ügy kezelésre, akár a közlekedési eszközök karban tartására gátlólag hathatott, nem jelentett.

1-ór. Az állami uton: az utak állapota az egész vonalon használható; a közlekedés mindenütt reudes és szabályszerű volt; a műtárgyak — a vígtelki saji hid, a nógrádmegyei határon helyezett kisebb átvezet, és helyiely-közzel a biztonsági korlátfák igényeltek javítását, — általában jó karban vannak.

Az útkaparók kötelesegeiket pontosan teljesítették. A kaviesszállítás kikötött időre pontosan eszközöltetett az aprózás munkába vétetett.

2-ór. A törvényhatósági uton: Az uttest egyes rövidebb szakaszok kivételével tühető állapotban van, a közlekedés akadálytalanul folyhat; a műtárgyak legnagyobb része jó karban van.

A fedanyag aprózása körül észlelt hiányok megfelelő intézkedés által helyrehozattak.

A folyó évi közmunkára előirattott 18708 igás- és 62014 gyalognapszám, melyből megváltatott 3784 igás és 10163 kézi napszám 20041 frt értékben.

3-ór. Taviraudgyek, a megye területén fennálló állami tárdák állapota és forgalma a viszonyoknak megfelelő volt. — A vezetékek jó karban vannak és semmiféle akadály vagy nehézség fel nem merült, melynek elhárítása a közigazgatási bizottság hatáskörébe tartoznék.

4-ór. Postaügy: A közigazgatási bizottság elé tartozó ügy a havijelentés szerint, nem merült fel.

A miskolcai kereskedelmi- és iparkamarától.

Értesítés.

A hízalást rendszeresen üző gazdákat, uradalmakat és iparvállalatokat van szerencsénk tisztelettel értesíteni, miszerint a bécsi es. kir. gazdasági egylet jövő évi április hó 16—18-ig hízóállat-kiállítást rendez.

E kiállítás rendszeres programját kívánatra szivesen megküldjük.

A kamara elnöksége.

Hírek és vegyesek.

Lapunk jelen száma utolsó lévén ez évnegyedben, ismételve s tiszteletteljesen kérjük lapunk olvasóit, miszerint előfizetéseiket megújítani, s illetőleg az ennek díjával hátrálékban maradt összegeket kiadóhivatalunknak beküldeni, — jövőre nézve pedig az iránt, hogy e lapokat tovább jártni hajlandók-e vagy nem? levelező lapon s postafordultával nyilatkozni sziveskedjenek, mivel egyrészt azokkal senkinek sem akarnánk terhére lenni, másrészt pedig méltányos, hogy a felesleges kiadásoktól megkíméltezzünk.

A „Gömörmezei orvos-gyógyszerész egylet“ a folyó év szeptember hó 28-án d. u. 4 órakor, ez idei közgyűlését Rozsnyón tartja.

Athelyezés. A rimaszombati m. kir. állami posta-hivatal főnöke Szakszon József saját kérelmére Poprádra helyeztetett át, s hivatalutódává Rusesin József nevezetett ki, kiben városunk nemcsak szakképzett, buzgó hivatalnokot, de egyszersmind a társadalmi élet önzetlen és tevékeny tagot nyert. — Mi teljes örömmel üdvözljük őt az új állomáson s körünkben.

Halálozás. Özv. Szabó Lajosné szül. Györy Julianna, városunknak pár évtizeddel előbb lakója, s utóbb Budapesten egyik jó hírű leánynevelő tanítóné tulajdonosa e hó 20-án hunyt el közülünk 60 éves korában, hogy a szülőföld ölébe térhessen nyugalomra.

Mint halljuk a rimaszombati koresolya-egylet f. évi október hó 4-én, vasárnap, d. u. a Széchenyi-kertben táncmulatságot rendezend, melynek jövedelme a koresolya-pavilon építési költségeire lesz fordítandó.

Egy híres műterem rosadnaponta alább városunkban a Szél-utczán, anélkül, hogy az első magyar szobrász, Feren-czy emléke iránti kegyelet annak megmentésére gondolna, avagy mozgalom indulna legalább egy emlékközpallal leendő megjelölésére. Egy kis buzgalom, némi aldozat azok részéről, kik vezérszerepre hivatják, még most megmenthetné városunk emez egyik nevezetességét.

Jancsár Imre. Egyszerű név, egy ritka cselédé, kinek életrajzát e néhány szó foglalja magában: „negyvenhárom évig szolgált egy helyen, szakadatlanul.“ Bácsületosnak s elégedettnek kellett lennie, hogy ily sokáig bírhatta urának szeretetét. Negyvenhárom évig szolga és becsületes... Hiszen ez emléke fényesebb az égetető gúllak márványköveinél! — Negyvenhárom évig szolga és elégedett!... Hiszen ez istenkéz által írott nemeslevél, melyhez elpuszthatlan földi uradalmat a boldogság képezett. Ugyan jöjjetek ide, ti ősi származásra büszkék, rangban dolyfősek, gazdagságban telhetetlenek s mindannyian egymásra irigyek, tudakozódjatok Imre bácsi élete után s ha ragad a jó példa, néhány őszinte könyv még a ti szirotokra is fog egykor hullani. Különbön ez igaz emberre nézve már kevés jelentősége van annak, hogy ki miként beszél felőle? Ott nyugszik a bejei sarkertben az általa szolgált s szeretett család korábban elhunyt tagjai mellett, s az a rózsakoronra, melyet egyetlen törzs hajtásaiból font mesteri kezekkel az „urak“ sírja fölé, az ő szivét is felkeresendő majd egykor gyökereivel, hogy új alakban tegye hasznossá azokra nézve, kik élve maradtak utána. — Minél ritkábbakká válnak a hajdani őses-család élet eme feltétel-lenül megbízható fogadott, — de becsült tagjai, annál szükségesebb, hogy megemlékezzünk róluk, s mind két részlől öner-zettel követhető példakép arra nézve, hogy minők voltak a hajdani „gazdák“, s mint viselte magát az akkori „cseléd“? De Jancsár, mint ember is, mint rokon is kitűnő szívvel dicsé-kehdhetett volna, ha jöteteiből, sok érdemjelesnek nyomán haladva, lármát üt, hogy megtudja bal keze, mit a jobb eselekedett. Es — ki tenné fel egy egyszerű zsellér születéséről, ki még írni olvasni sem tudott? — az keserítette el, s fosztotta meg előbbi vidorságától, hogy őcsese és két sógora után örökölnie kellett! E néhány adat, halvány ugyan, de hű képet ad arról, kit e hó 23 napján Béjében nagy gyász kíséret jelenlétében, s őszintén megkönyezve helyeztek oda, hol mind-annyian — — — egyenlők vagyunk. (Beküldetett.)

Tűzvész pusztított el újabban 2 házat, csúrt és mellék-épületet. Az egyik Vizesrétben hamvasztott el két épületet e hó 21-ik napján, a másik ugyan e hó 23. és 24. napja közötti éjjelen Uzapanyton fenyegetett nagyobb veszélyvel, melyet mégis sikerült a kedvező szélesend mellett megtekezni. A kár nem épen jelentékeny, mert az épületek, sőt utóbbi helyen a behordott terménykészletek is biztosítva valának. A vész keletkezésének oka még eddig felderíthető nem volt.

Uj egylet alakításán fáradozik egy, a közművelődés terjesztése iránt érdeklődő művelt iparos, ki a segédek továbbképzését, anyagi helyzetük javítását szintén egyesületi uton látja biztosíthatónak. Az a város — ez uttal megnevezni nem akarjuk, — mely ilyen polgárokkal dicsékedik, bizonynyal nem fogja megvonni támogatását a nemes czélu törekvéstől.

Vettük a „Gondzó“ szépirodalmi hetilapnak 48—52. számait, melyekkel az I. évfolyam végződik és végigtekintve e kitűnő lap számain, lehetetlen meg nem említenünk azt a dicséretes buzgalmat és szigorú lelkiismeretességet, mellyel az áldozatkész kiadó lapjának első évfolyamában a maga elé tűzött tartalmas programot teljesíté. A „Gondzó“-ben találko-zunk hazai irodalmunk színe-javával s mit egyéb szépirodalmi lapokban csak elszórvá találunk, az a „Gondzó“ mindegyik számában egyesítve van. Az említett öt számban végzőknek a következő érdekes regények: Az „Uj főispán“ Tolnai Lajostól, a „Végzet“ Margittay Dezsőtől és „Székely támad, szé-kei bánja“ P. Szathmáry Károlytól. Költeményekkel találko-zunk Abrányi Emiltől, Benedek Aladártól és Luczedy Lászlótól. Elbeszélések és rajzok megjelentek és végződnek: A „Le-ányboszu“ Majthényi Flórától; „Két királynő“ Sacher Mas-sochtól; „A mi velencei barátunk“ Szanó Tamástól; „A po-tya menyasszony“ Muzslai K. Jánostól; „Chinai szerelem“ Ma-darassy Lászlótól. Ezekon kívül még érdekes ismeretterjesztő cikkek, mulattató apróságok, talányok stb. A „Gondzó“ megjelen minden vasárnap 3 tömött iven, színes borítékkal. Kiadja Székely Aladár, Budapesten, főmunkatárs Tolnai Lajos.

A Mehner Vilmos kiadásában megjelenő „Képes Családi Lapok“ 52-ik számának tartalma következő: A megörült ideál. (Elbeszélés.) Madarassy Lászlótól. — Sivatagban. (Költemény.) Palágyi Lajostól. — Czinezar. (Elbeszélés a volt határvidékről) Alföldi Edétől. — Belladonna. (Francia elbeszélés.) Fordította Friedman Sarolta. — Házasság pénzért. (Regény, vége.) Br. Horváth Miklóstól. — A miért két nemzet verseng. (Tár-cza képekkel.) — Apró hirdetés. (Rajz.) Boros Gábertől. — Képmagyarzatok. — Mindenféle. — Képeink: A kis tőp-rengő. — Lóvásár. — Szőke és barna. — Képek a Karolina-szigetektől. — Melléklet: Az „Ingóványon át“ (regény Sziklay Jánostól.) 193—208. oldala. — Ezen számhoz van mellékelve a „Nővilág“ szeptember havi száma a következő tartalommal: A kis pénz. (Karczolat.) auspitz Ármintól. — Az őszi divat. — Hogy keletkezik a divat. — Az orosz pa-rasztasszonyok. — A fekete őszi felöltök. — A szövetfésztés hazánkban. — Őszi kikiries. (Költemény.) ifj. Brády Alberttől. — Képeink magyarzata. — Apróságok. — Fejtőró mulatság. — A boritékon: Heti naptár. — Sakk-talány. — Számrejt-vény. — Talányok megfejtése. — Megfejtők névsora. — Ju-talmak. — Kiadóhivatali értesítés. — Jutalmi szelvény. — Hirdetések.

István bácsi. Majer István, az országszerte kedvelt író félszázados írói jubileuma alkalmából az „Ország-Világ“ siker-ült arczképét közli a népszerű papnak és írónak, s ugyanez alkalommal Körösi László dr. irt az ünnepeit férfiről jellem-rajzot. A lap többi közleményei is egyenként figyelmet érde-melnek. Így „A modern apostol“ (emlékezés Györy Vilmosra, sok érdekes adattal), Radnai Rezsőtől; „A hon földje“, költe-mény Hiadortól; „A hársfa alatt“, elbeszélés Hevesi József-től; „Las Carolinas“, Szokolay Kornéltól; „Fábián Gábor“, arczképpel, b e-től; „Háboru — vaktöltéssel“, Székely Hu-szártól; „Dalok“, Sziklai Somától; „Az antwerpeni világkiállít-ás“, (nagyszabásu képpel); Karatsonyi Guidó gróf (arczkép-pel); „Két vén gyerek“, regény Gabányi Árpádtól; „A hét története“ Borostyáni Nándortól. A képek között igen esino-sak a pozsegei hadgyakorlatokról való képek. A gazdag rovatok következők: Tudomány és irodalom, színház és művészet, uj-donságok, a kiállításról, könyvpiac, vidéki élet, sport, hymen, gyászrovat, innen-onnan, rejtvények.

Szerkesztői üzenetek.

L. J. Nem közölhető, mert még „Nyílt tér“-ünkben sem engedhet-jük át lépni az illedelem által vont korlátokat.

Felelős szerkesztő: Rábely Miklós.

Nyílt tér.*)

Nyilatkozat.

Folyó évi szept. 2-án összes terményeim, valamint csép-lőgépem, melyeket a „Foncière“ pesti biztosító intézet rima-szombati főigynöke Kern Adolf urnál adtam fel biztosításra, a tűz martalekává lettek.

Bár sem a biztosítási díjakat le nem fizettem, sem a kötvény birtokomba nincsen, összes károm nevezett intézet felügyelője által, a legméltányosabban és teljes megelégedé-ssemre rendeztetett. — miért is nem mulaszthatom el egy a „Foncière“ pesti biztosító intézet, valamint annak főigynöke Kern Adolf urnak coulans és előzékeny eljárásáért köszöno-temet nyilvánítani. — Kelt Töt-Hegymegen, 1885. szept. 17.

Előttünk: Pongrácz Pál, Hámos Aladár.

Alitisz Pál.

Nyilatkozat.

Jakabfalvy Béla urnak Barna Imre városi alkaptány ur ellen a „Gömör-Kishor“ 36. és 38. számaiban közzétett méltatlankodásai által indittatva érezük magunka, az igazság érdekében következőket hozni nyilvánosságra:

Egy társaság, melynek mi a'olítottak is tagjai voltunk, leginkább a körébe gyűlt gyermekek kedvéért, kérdést intéztetett a buza-vasártéren fel-állított bábszínház tulajdonosához, nem volna-e hajlandó a társaság ked-veért, megfelelő külön díjazás mellett, azonnal egy rendkívüli előadást tartatni? Igenlő üzenetere a 20 tagból álló társaság azonnal a satorba vonult, mire az előadás legott megkezdett.

Az előadás még nem ért véget, midőn a függönyajtónál egy belépni akaró nő alak mutatkozott, a kit Barna Imre ur, mint az együtt mulató társaságnak az ajtóhoz legközelebb állott egyik tagja, tehát nem mint rendőri közeg, -- minden durvaság nélkül figyelmeztet-tett, hogy „később jöjjen be, midőn ezen általunk rendezett előadás befejeztetik s mi eltávozzunk. Erre olyanforma választ kapott, hogy „mért ne lehetnék én ott, a hol magok vannak?“ és midőn Barna Imre ur bővebb magyará-zatpék megjegyezte, hogy „mi ezen a rendes időn kívül tartott előadásért külön fizetünk, mások tehát csak akkor jöhetnek be, ha majd ennek vége lesz.“ — ismet az volt az ées válasz, hogy „az én pénzem csak olyan mint a magáé.“ — mely felelésével az illető nő oly éklenen zajt ütött, hogy az előadást egészen megzavarta. és mi, a nyelv-gyakorlat modora után itéve, legkevésbé sem feltételezvé, hogy az mű-velt nőtől eredhetett, nagyobb botány kikerülése szempontjából jónak lattuk, az előadás bevezette előtt eltávozni.

Kivonulásunk alatt hallottuk az illető nőnek hevesen folytatott kia-balását: „tudja-e mivel van dolga? tudja-e, ki vagyok én?“ — és Barna Imre urnak azon megjegyzését: „nincs szeren-csem ismerni, mire a nő azt felelte: én Jakabfalvayné vagyok.“ — és azt is hallottuk, hogy ezen kijelentés után Barna Imre ur a további szóváltás folytán őt nagy s ád-nak czimezte.

Rima-zombat, 1885. szeptember hó 24-én.

Beliczky Viktor, Kishonhy Gyula, Lengyel Andor.

Groó Vilmos, Nagy Albert.

A fentebbi nyilatkozattal közzétett felvilágosítás után — úgy hiszem — nem szükséges külön nyilatkoznom, azt azonban még sem hallgathatom el, hogy ha az eset olyan volna, melyért kötelességerzetem lovgias elég-télet adni parancsolna, — a mitől katona-viselt ember lételem soha sem vonakodtam, — ilyet Jakabfalvy Béla ur tölem közölve nem jogosult.

Rimaszombat, 1885. szeptember 24.

Barna Imre.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Magán-hirdetések.

Kereskedő tanonczul

egy 14—15 éves ifju, ki legalább 2—3 gymn. osz-tályt végzett, KERN ADOLF rimaszombati vas-és fűszerkereskedésében azonnal fölvetetik. — Értekez-hetni lehet bármikor ugyanott.

Eladó gyümölcsfák.

Szab. Rimaszombat város tulajdonát képező faisko-lában 2000 drb különféle nemesített körte- és alma-csemete eladó; a körtefák 1—2-, az almafák pedig 2—3 évesek, ez utóbbiak a faiskolában már kitűnő téli-, őszi-és nyári faj-gyümölcsöt is teremtek. A fák mind erő-teljes- és apró gyökűek, 7--10 láb magasak és többnyire gömbalakra neveltettek.

Az ára 100 darabonkint névvel, egy vagy több fajonként 40 frt, — ugyanezekből vegyesen (Melange) 100 darab 25 frt.

Továbbá 5—10 láb magas ojtott akácok darabja 40 krtól 1 frtig ugyanott szintén kaphatók.

Megrendeléseket elfogad és eszközöl

WIKOUKAL HENRIK,
városi műkertész.

